

## Iets over de fossiele zoogdieren-fauna van Antwerpen.

---

Het was in 1774, derhalve voor bijna een eeuw, dat de baron von nÜPSCH het eerst ontdekte, dat in den bodem van Antwerpen beenderen van walvischachtige dieren bedolven liggen. Toen in 1812 het groote dok aldaar gegraven werd, werden talrijke beenderen en daaronder eenige schedels gevonden, die later door CUVIER, als behorende tot het geslacht *Ziphius*, beschreven werden, een geslacht van bijna tandelooze walvissen, dat in de tegenwoordige zeeën nog slechts zeer spaarzaam vertegenwoordigd is.

Deze ontdekkingen zijn echter in den loop der laatste jaren zeer vermeerderd, sedert men begonnen is de uitgebreide werken aan te leggen, die Antwerpen tot eene vesting van den eersten rang moeten maken. Eenige der gevonden overblijfselen hebben reeds aan professor VAN BENEDEN de stof gegeven voor twee verhandelingen, eene over eene nieuwe *Ziphius*-soort en eene over het opmerkelijke geslacht *Squalodon*, dat een der schakels is, waardoor de robben of zeehonden met de walvischachtige dieren verbonden worden.

Zeer verdienstelijk voor de kennis dezer vroegere zoogdieren-fauna heeft zich ook de heer DU BUS gemaakt, en het volgende is ontleend aan eene mededeeling door hem gedaan in de jongste jaarsvergadering der Belgische akademie. Wij stippen hierbij aan, dat de meeste nieuwe soortnamen door hem gegeven zijn ter eere der genie-officiers, die den aanleg der werken bestuurden en daarbij zorg droegen, dat de gevonden beenderen bewaard bleven voor het koninklijk museum, dat daardoor zeer verrijkt is geworden.

De gevonden overblijfselen uit de afdeeling der robben of zeehonden zijn niet zeer talrijk. Daaronder behoort echter de onderkaak van een dier, dat in sommige opzichten den walrus, in andere de oorrobben (*Otaria*) herinnert en volgens schatting eene lengte van vier of vijf ellen moet gehad hebben. Du bus heeft het *Alachtherium Cretsi* genoemd.

Veel talrijker zijn de gevonden overblijfselen van walvischachtige dieren, zoo zelfs dat men nu reeds bijna een veertig-tal soorten heeft onderscheiden, waarvan slechts ongeveer een vierde tot reeds bekende soorten kan worden teruggebracht. Dit groot aantal soorten is hoogst

opmerkelijk. Het duidt aan, dat in het laatste gedeelte der tertiaire periode, waartoe de bodem van Antwerpen behoort, de zee aldaar de woonplaats was van veel meer soorten dezer orde dan thans ergens elders op eene plek te zamen leven.

Daaronder behoorden zoowel Dolfijnen of Tandwalvisschen als Baardwalvisschen. Aan een zeer groote soort van dolfijn, waarvan vijfenveertig tanden dicht bijeen liggend gevonden zijn, heeft hij den naam van *Scaldicetus Caretti* gegeven. De lengte dezer tanden bedraagt van twintig tot vierentwintig centimeters en hun omtrek veertien tot drieentwintig centimeters. De zwaarsten wegen anderhalf kilogram.

Onder de gevonden dolfijnen zijn beide de hoofdtypen dezer groep, namelijk die met korten en die met langen snoet vertegenwoordigd. Eene soort, die zich door een buitengewoon langen en dunnen snoet en vooral door zeer lange, tandelooze tusschenkaaksbeenderen onderscheidt, heeft den naam ontvangen van *Eurhinodelphis Cocheteuxii*.

Van de groep, waartoe het reeds genoemde geslacht *Ziphius* behoort, gekenmerkt door de aanwezigheid van slechts een of twee paren tanden in de onderkaak, zijn talrijke overblijfselen aan den dag gekomen, die meerendeels tot den *Ziphius longirostris* van CUVIER kunnen worden teruggebracht. Een der gevonden tanden, die eene lengte van vierentwintig centimeters en even zooveel in omtrek heeft, wordt door DU BUS gehouden voor afkomstig van eene buitengewoon groote soort uit deze groep, die hij *Eucetus amblyodon* heeft genoemd.

Tanden, die met zekerheid aan Cachelotten konden worden toegeschreven, zijn niet gevonden, maar een gedeelte van een wervelkolom, bestaande uit veertien wervels, waaronder de halswervels met den atlas, is vermoedelijk van een cachelotachtig dier afkomstig, dat den naam van *Homoeocetus Villersii* heeft ontvangen.

Opk van Baardwalvisschen heeft men wervels, geleelten van schedels, vooral de beenderen van het gehoor, alsmede van onderkaken gevonden, waaruit blijkt, dat walvisschen, na overeenstemmende met den grooten Noordschen walvisch, vroeger aldaar geleefd hebben. DU BUS vereenigt de gevonden soorten onder den geslachtsnaam van *Protobalaena*.

Dat er ook overblijfselen van Vinvisschen (*Pterobalaena*) voorkomen, wist men reeds door VAN BENEDEN, die hun den naam van *Plesiocetus* heeft gegeven. Er zijn daaronder van de grootte der grootste tegenwoordig levende soorten tot dezulken, die ter naauwernood vijf meters lang waren.

Wij maken van deze ontdekkingen hier vooral ook gewag om daardoor de aandacht te vestigen op het feit, dat er niet ver buiten de zuidelijke grenzen van ons vaderland zulke rijke lagen met fossiele overblijfsels voorkomen, waarvan men met grond mag aannemen, dat zij zich ook nog onder een gedeelte van onzen bodem voortzetten, en in de hoop, dat dit zal opwekken om daaraan indachtig te zijn bij opgravingen voor publieke werken, voor spoorwegen als anderzins.

Hg.